

UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

Anàlisi del migcampista professional de futbol: comparació entre els estils de joc directe i joc combinatiu a La Liga Santander

Juan Pérez Giménez

juan.perez@uvic.cat

Albert Altarriba Bartrés

Treball de Fi de Grau

Àmbit de Rendiment Esportiu – Itinerari Lliure

Grau en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport

Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes

Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya

15 de maig de 2017

Agraïments

Al meu tutor, **Albert Altarriba**, per guiar-me durant el procés i resoldre'm diferents dubtes sempre que ho he necessitat amb una predisposició total.

Als meus pares, **Juan Pérez i Carmen Giménez**, per la seva preocupació i el seu suport, sobretot en aquells moments en els quals el meu estat d'ànim no era l'habitual.

A la meva parella, **Montse Blázquez**, per la seva paciència en alguns moments i, òbviament, pel suport mostrat diàriament.

A la meva germana, **Andrea Pérez**, per donar-me un cop de mà en la realització del treball.

Als meus **companys i amics** de la universitat, per poder compartir inquietuds sorgides durant el procés d'elaboració del treball, a més de la col·laboració d'algun d'ells per la recollida de les dades.

Per últim, al **futbol**, per la dedicació i aportació diària, per poder-lo viure des de la banqueta i des de dins del terreny de joc, per l'aprenentatge i la reflexió constant que provoca i tot i així no saber mai suficient i, en definitiva, enriquir-me d'aquesta manera al llarg dels anys viscuts.

Índex

1. Introducció	7
2. Marc teòric	8
2.1 Contextualització	8
2.1.1 Futbol	8
2.1.2 Tàctica	8
2.1.3 Tècnica	9
2.1.4 Futbol professional	9
2.2 Fases del joc	10
2.2.1 Fase ofensiva	11
2.3 Model de joc	12
2.4 Sistema de joc	13
2.4.1 Migcampistes	13
2.5 Estils de joc	15
2.5.1 Joc combinatiu	16
2.5.2 Joc directe	17
2.6 Passades	17
3. Justificació de la investigació	21
4. Hipòtesis i objectius	22
5. Material i mètodes	23
5.1 Participants	23
5.2 Instruments	24
5.3 Disseny i procediment	25
5.4 Anàlisi de les dades	27

6. Resultats	28
6.1 Passades totals	28
6.2 Percentatge de possessió de l'equip	29
6.3 Passades segons la ubicació	30
6.3.1 Camp propi	30
6.3.2 Camp rival	31
6.4 Passades segons la trajectòria	32
6.4.1 Aèries	32
6.4.2 Per terra	33
6.5 Passades segons l'espai de recepció	34
6.5.1 Al peu	34
6.5.2 A l'espai	35
7. Discussió	36
8. Conclusions	40
8.1 Reflexió	41
9. Limitacions i prospectiva d'investigació	42
10. Referències bibliogràfiques	43
11. Annexes	46
11.1 Fitxes d'observació	46

Taules

Taula 1. Fitxa d'observació	24
Taula 2. Passades totals	28
Taula 3. Percentatge de possessió de l'equip	29
Taula 4. Passades en camp propi	30
Taula 5. Passades en camp rival	31
Taula 6. Passades aèries	32
Taula 7. Passades per terra	33
Taula 8. Passades al peu	34
Taula 9. Passades a l'espai	35
Taula 10. Fitxa d'observació Vila-real CF/SD Eibar – Reial Societat	46
Taula 11. Fitxa d'observació Reial Madrid - Vila-real CF/SD Eibar	46
Taula 12. Fitxa d'observació RCD Espanyol - Vila-real CF/SD Eibar	47
Taula 13. Fitxa d'observació Vila-real CF/SD Eibar – At. Madrid	47
Taula 14. Validació Interobservador Vila-real CF – At. Madrid	48
Taula 15. Fitxa d'observació Sporting Gijón - Vila-real CF/SD Eibar	48

Resum

L'objectiu del present estudi consisteix en comptabilitzar i diferenciar les passades que realitzen els migcampistes segons el seu estil de joc combinatiu o directe. La mostra utilitzada està formada per Bruno Soriano del Vila-real CF i Dani García de la SD Eibar, dels quals s'han analitzat 5 partits de La Liga Santander durant la temporada 2016-2017 davant els mateixos equips. Les dades sobre el nombre total de passades, si aquestes són en camp propi o en camp rival, si són aèries o per terra i si són al peu o a l'espai han estat recollides en una fitxa d'observació. Els resultats obtinguts mostren que el migcampista amb estil de joc combinatiu contacta amb la pilota més vegades que el migcampista amb estil de joc directe amb un total de més de 100 passades de diferència i, aquestes són majoritàriament en camp propi, per terra i en curt. El migcampista amb més passades totals no implica que el seu equip tingui un major percentatge de possessió de pilota que el migcampista amb menys passades.

Paraules clau

Futbol, tàctica, joc combinatiu, joc directe, migcampista, passades.

Abstract

The aim of this study was to count and differentiate the passes that midfielders make according to their style of play, possession or direct. The participants were the Villarreal CF midfielder Bruno Soriano and the SD Eibar midfielder Dani Garcia. Five games against the same teams of La Liga Santander 2016-2017 season were analysed. The total number of passes, whether if they are in their own field or the opponent's field, aerial or on the floor, and if they are short passes or passes directed to a free space, have been collected in an observational template. The results obtained showed that the midfielder with a possession play style has more contact with the ball than the midfielder with a direct play style, more than 100 passes of difference. The midfielder who makes more passes doesn't belong to the team with a higher ball possession percentage.

Keywords

Football, tactics, possession play, direct play, midfielder, passes.

1. Introducció

El present treball es presenta a continuació forma part de l'assignatura Treball de Fi de Grau inclosa dins el 4t curs del Grau en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport. És una assignatura obligatòria per tal d'obtenir el títol, incorporant un total de 6.0 crèdits en la qual intentaré mostrar diversos coneixements adquirits durant el transcurs del Grau.

Tot i haver escollit Itinerari Lliure en el curs actual, el Treball de Fi de Grau està lligat al Rendiment Esportiu, ja que és l'especialitat a la qual m'agradaria dedicar-me en un futur formant part d'un club professional de futbol com a membre del cos tècnic o alguna funció lligada a aquest.

L'origen d'aquesta investigació sorgeix a partir de la meva experiència en el món del futbol. Una vegada se'ns presenta l'elecció del tema només tenia clara una cosa, que hauria d'estar relacionat amb el futbol. Pensant-hi en moltes ocasions i relacionant-ho amb el meu present futbolístic vaig concloure que com entrenador que sóc i envers la meva posició dins el terreny de joc com a jugador, un concepte interessant a analitzar podia ser els estils de joc i la seva incidència sobre els migcampistes. És per això que decideixo comparar dos jugadors professionals de la Liga Santander amb diferents estils de joc per tal d'observar si realment existeixen diferències significatives durant la fase ofensiva d'aquests.

El joc o futbol que un equip produeix no és un fenomen natural, sinó que és el resultat d'un fenomen construït, sent diferent de qualsevol altre joc o futbol (Tamarit, 2007:37). D'aquesta forma veiem que existeixen diferents tipus de futbol, doncs cada entrenador pensa el seu, i a més a més, el context en el que s'insereix li atorga singularitats i, com sabem, cap context és igual a un altre.

Referent a l'estructura del treball, el primer apartat constarà del marc teòric on es definiran els conceptes i el marc actual de la temàtica. A continuació es realitzarà la justificació de la investigació raonant la necessitat de dur a terme el projecte. Seguidament es presentaran les hipòtesis i els objectius que es buscaran assolir. En l'apartat de material i mètodes trobarem el disseny d'estudi, els instruments i els participants referents a la metodologia. A partir d'aquí obtindrem els resultats que conseqüentment seran reflexionats a través de la discussió, un dels apartats més importants del treball. Per últim es redactaran les conclusions, relacionant les hipòtesis i objectius i s'esmentaran les limitacions de l'estudi, així com la seva prospectiva d'investigació.

2. Marc teòric

2.1 Contextualització

2.1.1 Futbol

Castelo (2009:6) comenta que el futbol és un joc esportiu col·lectiu en el qual intervenen dos equips formats per 11 jugadors amb una relació adversitat-rivalitat esportiva en una lluita constant per la conquesta de la possessió de pilota respectant les lleis del joc i amb l'objectiu d'introduir-la el major nombre de vegades en la porteria adversària i evitar que entri en la pròpia porteria per obtenir la victòria. Per aconseguir-ho, el futbol posseeix una dinàmica pròpia, un contingut que podem definir com l'essència del joc, donant origen a una sèrie d'actituds i comportaments tècnics-tàctics més o menys estereotipats.

Per tal d'aclarir aquest concepte, Tamarit (2007:25) explica que un equip de futbol és un sistema on un conjunt de jugadors interaccionen entre ells per aconseguir un objectiu comú. Segons l'autor existeixen diferents tipus de sistemes, i entre ells podem trobar: "els que presenten alguna o molta interacció amb el medi ambient denominats sistemes oberts, i els que reaccionen i s'adapten a l'entorn, adaptatius."

Referent als canvis que s'han produït en els darrers anys en el futbol, el mateix Castelo (2009:7) explica que ha evolucionat al llarg dels anys des de la seva institucionalització fins l'actualitat. Els esdeveniments s'han tornat més intensos, competitius, complexos, amb ritme, amb pressions, transitoris, inestables, etc. Tenint present algunes dades de l'anàlisi del futbol, observem que la dinàmica dels esforços realitzats pels jugadors s'ha triplicat per 30 en els últims anys. D'aquí s'infereix que en l'àmbit tàctic els jugadors cobreixen una major àrea de terreny de joc tant en la fase ofensiva com defensiva, el que significa una disminució del temps i de l'espai per a la resolució tècnico-tàctica d'una situació amb o sense possessió. En l'actualitat cada jugador executa unes 360 intervencions (de curta durada, fins a 2 segons; de mitja durada, fins a 5 segons; o de llarga durada, fins a 8 segons) per partit.

2.1.2 Tàctica

En primer lloc, Riera (1995:49) considera la tàctica com "l'execució de l'acte de força, el combat". Les paraules clau per acotar la tàctica esportiva són: l'objectiu parcial, per exemple, driblar el contrari; combat, per exemple, decisions immediates, anticipant-nos

al contrari; i oponent, per exemple factors vinculats a l'actuació del contrari: resultat actual. La tàctica individual constitueix l'essència de l'enfrontament dels esports d'oposició sense col·laboració, d'1x1.

Alcaraz (2010:16), creu que "la tàctica en el jugador de futbol està en la seva capacitat per prendre decisions durant el joc, mentre que la tàctica en l'entrenador està en saber escollir les variants tàctiques davant de cada circumstància i, fonamentalment, saber desenvolupar-les amb entrenaments eficaços." Lago et al (2010:79), afegeixen que "les tàctiques són específiques per a cada equip i el que té èxit en un equip pot no tenir-ho en un altre."

2.1.3 Tècnica

En segon lloc, i referent a la tècnica, les paraules que ens aproximen a la noció segons Riera (1995:53), són: execució, per exemple, la manera de copejar la pilota; interacció amb la dimensió física de l'entorn, per exemple, en un llançament estem pendent de la distància amb la porteria; i la eficàcia, per exemple, llançar la pilota a un lloc determinat. Sempre, tots els esportistes actuen tècnicament, quan passen, xuten, condueixen, etc.

La tècnica s'ha considerat sempre des de la perspectiva individual i pròpia de cada esportista. No obstant, en els esports de col·laboració apareixen interaccions entre esportistes; la tècnica col·lectiva són aquelles execucions en les quals la col·laboració entre dos o més esportistes permet assolir l'objectiu comú.

2.1.4 Futbol professional

Per últim, envers als futbolistes professionals que tractarem en la nostra recerca, Velàzquez (2001:10) afirma que l'èxit esportiu suposa una promoció social, adquisició de fama, de prestigi i de enriquiment econòmic, la qual cosa provoca que una gran quantitat d'individus de la classe social baixa o mitjana opti per dirigir els seus esforços en aquesta direcció per aconseguir l'èxit.

Brohm (1993), citat a Velàzquez (2001:10), comenta que l'esportista professional és un assalariat del club al qual pertany així com dels convenis comercials. Pot ser considerat com una inversió empresarial per proporcionar-li els millors entrenadors, com els últims avanços científics i tecnològics per a la seva preparació i per poder

disposar del millor material esportiu per tal de extraure la major predisposició psicològica cap al triomf, especialment a través d'enormes salaris i de recompenses econòmiques extraordinàries.

2.2 Fases del joc

Dins la complexitat del futbol, Sans i Frattarola (2009:80) ens realitzen una divisió d'aquest, on expliquen que està format per dues fases: la fase ofensiva i la fase defensiva.

En quant a la fase ofensiva, s'inicia quan l'equip recupera la pilota i finalitza quan remata a porteria o perd la possessió de la pilota. Té per objectiu que la unitat de competició finalitzi amb un remat a porteria.

Afegeixen que durant aquesta fase ofensiva trobem 3 zones:

- Inici: l'objectiu és fer arribar la pilota a la zona de progressió. Existeix superioritat numèrica i s'han de realitzar canvis d'orientació directes o indirectes per aconseguir l'objectiu.
- Progressió: l'objectiu és fer arribar la pilota a la zona de finalització. Existeixen grans espais que s'han d'aprofitar sense perdre la possessió.
- Finalització: l'objectiu és aconseguir rematar a porteria. El joc ha de desenvolupar-se a una gran velocitat, ja que disposem de poc temps i espai.

En quant a la fase defensiva, s'inicia quan l'equip perd la pilota i finalitza quan el torna a recuperar. Entenem que recupera la pilota quan mínim es realitzen dos o tres contactes seguits, sense rebre una oposició directa.

En canvi, Besora (2016) divideix el propi joc en fases i també en moments. De la mateixa manera que l'autor anterior, afirma que trobem dues fases: la fase ofensiva i la fase defensiva. Ara bé, dins d'aquestes fases tenim quatre moments, en els quals trobem l'organització ofensiva i la transició ofensiva (fase ofensiva) i l'organització defensiva i la transició defensiva (fase defensiva).

És per tant la mateixa divisió, però realitza una subdivisió més específica establint els quatre moments de joc segons les fases del joc en les que podem trobar-nos durant el partit.

2.2.1 Fase ofensiva

Centrant-nos en la fase ofensiva de joc, aquesta busca una coordinació eficaç de les accions dels jugadors que constitueixen l'equip per crear les condicions més favorables per a concretar els objectius d'atac en consonància amb els del joc, el gol (Castelo, 2009:69).

Per tal d'aclarir l'objectiu de la fase ofensiva trobem que "atacar és intentar arribar a la porteria rival, amb la pilota, una vegada es posada en joc o quan s'ha recuperat. Requereix l'acció de tot l'equip" (Moreno, 2003:51).

Per tenir una idea, Castelo (1999:124) afirma que es realitzen una mitjana de 135 accions ofensives per partit, és a dir, una cada 40 segons de temps de joc. Afegeix que les accions ofensives amb 3 jugadors representen el 13%, amb 6, 4 i 2 el 10% de les intervencions dels jugadors sobre la pilota durant els processos ofensius.

Com a concepte totalment lligat a la fase ofensiva, Sans i Frattarola (2009:97) defineixen el control de pilota com aquell "que es manifesta durant la fase ofensiva de les unitats de competició, de manera que l'equip no perdi la possessió de la pilota fins l'acció prèvia al remat en zona de finalització."

A més, Pol (2011) afegeix que és "una situació on hi ha dos equips, que es disputen el manteniment de la possessió de la pilota sense l'objectiu de finalitzar la jugada marcant gol a porteria".

Els possibles objectius d'un equip en possessió de la pilota durant un partit, poden ser, segons Pol (2011):

- Superar una línia a través d'una passada a un jugador que pugui rebre darrere d'una línia rival.
- Trobar un jugador que mitjançant la recepció d'una passada a l'espai, una conducció o un regat pugui conquerir l'espai existent darrere de la defensa rival.
- Trobar un jugador que pugui progressar cap a la porteria rival o que pugui finalitzar la jugada.

Mombaerts (2000:25) afirma que en el 65% dels casos guanya el partit l'equip que ha aconseguit una major possessió de pilota.

En relació a un estudi sobre la possessió de la pilota i les passades sobre tots els equips de La Liga Espanyola, la *Premier League* Anglesa, la *Serie A* Italiana, la

Bundesliga Alemanya i la *Ligue 1* Francesa durant les temporades 2007-10 es va demostrar com a la Lliga Espanyola l'equip amb més possessió de la pilota era el Barcelona (70%), seguit del Reial Madrid (60%) i del València, Sevilla i Vila-real (58%). En el Barcelona i el València, per exemple, aquesta possessió mitjana no assegurava la mitjana de sumar els 3 punts, ja que es trobaven per sota del llindar. La freqüència de possessió de la Lliga Espanyola era de $0.86p < 0.001$, envers el total de $0.93 < 0.001$ del total de les cinc lligues (Collet, 2013:129).

També es troba un altre estudi sobre l'anàlisi de la possessió de la Selecció Espanyola, comparant-la amb els rivals que es va enfrontar durant la Eurocopa 2008 i el Mundial 2010. Els resultats van mostrar que la passada va ser la única conducta diferenciadora, amb una mitjana de 497.62 ± 83.95 passades respecte a les 276.69 ± 77.15 dels rivals (Robles i Castellano, 2012:314).

Per últim, Lago et al (2010:80), comenten que l'evidència empírica apunta a que la localització del partit (casa/fora), el marcador existent (victòria/derrota/empat) i el nivell de l'oponent (fort/dèbil), són les variables de situació que més influeixen en el rendiment dels equips. I per tant, trobarem variables en el percentatge de la possessió de la pilota en funció del marcador, comprovant que les possessions eren més llargues quan els equips perdien i més curtes quan guanyaven.

2.3 Model de joc

Mourinho, citat per Besora (2016), comenta que "el més important en un equip és tenir un model de joc, un conjunt de principis que donin organització a l'equip, per això la meua atenció està dirigida a aquest model des del primer dia".

Per aclarir-ho, Besora (2016) defineix el model de joc com "la organització i els comportaments col·lectius que l'entrenador pretén que el seu equip manifesti de forma regular i sistèmica en els diferents moments del joc".

De la mateixa manera, López (2004:9) considera com a model de joc el conjunt de característiques individuals i col·lectives que l'entrenador tracta d'inculcar al seu equip per a desenvolupar les fases ofensives i defensives amb la major eficàcia possible. Aquest es correspon a la suma de l'estil, sistemes, moviments i variants del joc.

Per tant, cada equip disposarà de models de joc diferents, la qual cosa no significa que un sigui millor que un altre i que cada equip en funció de les seves característiques podrà sortir més beneficiat amb un o un altre.

2.4 Sistema de joc

Com a conseqüència del model de joc se'n deriva un altre tret característic de l'equip, el sistema de joc, el qual Tamarit (2007:17) defineix com el posicionament inicial d'un equip de futbol, l'esquema o dibuix inicial.

Moreno (2006:90) defineix sistema de joc com "la distribució d'un equip dins el terreny de joc una vegada definida la posició de partida dels jugadors i abans dels seus moviments ofensius i defensius."

A més, López (2004:169) afegeix que es manifesta normalment quan es posicionen després d'un servei inicial o de porteria i es compona d'una sèrie de línies escalonades formades per un determinat nombre de jugadors.

2.4.1 Migcampistes

Castelo (2009:44) comenta que els migcampistes són els jugadors que formen el sector intermig, és a dir, entre el sector defensiu i l'atacant. Són normalment de tres a cinc jugadors, amb dos o tres migcampistes centrals, un mig esquerre i un mig dretà. La responsabilitat bàsica dels migcampistes consisteix en auxiliar als defenses en les seves missions defensives i als atacants en les ofensives.

Referent a aquesta línia del mig del camp, López (2004:123) afegeix que "ha de dominar i executar amb el major ritme possible les accions de control – passada per donar-li velocitat a la circulació de la pilota necessària per crear el joc ofensiu."

També el mateix López (2004:125) considera que "han de dominar els canvis d'orientació per guanyar les caigudes i obrir ràpidament a bandes i el tir des de mitja distància."

Sans i Frattarola (2009:294) ens exposen els principals fonaments del migcampista en atac que trobem en el sistema 1-4-4-2:

a) Els migcampistes en atac quan iniciem el joc ofensiu en curt

- Els migcampistes estaran equilibrats entre ells i en diagonal en relació a pilota i centrals.
  - Des d'aquesta posició hauran de buscar línia de passada i "enfosquir" a l'adversari.
- b) Els migcampistes en atac quan la pilota progressa per un carril lateral
- Els migcampistes progressen a l'alçada de pilota, buscant constantment línia de passada i "enfosquint" el seu marcador.
  - Quan l'interior tingui dificultats per progressar, si no està marcat esperarà la passada per fer un canvi d'orientació i si està marcat pot realitzar una diagonal en profunditat o mantenir la posició per deixar línia de passada amb el davanter.
- c) Els migcampistes en atac quan un d'ells progressa amb pilota
- El migcampista haurà de progressar amb pilota si hi ha espai.
  - Jugar al peu al davanter de cara y en diagonal.
  - Jugar amb mitja punta si és possible en profunditat/diagonal.
  - Canviar la orientació del joc a l'altre migcampista, sense estar a la mateixa alçada.
- d) Els migcampistes en atac quan la pilota progressa, entrant en la zona de finalització per un carril lateral
- El migcampista proper recolzarà en diagonal mantenint-se una mica més endarrerit.
  - L'altre buscarà la posició del mitja punta.
- e) Els migcampistes en atac quan la pilota entra en zona de finalització conduïda per un davanter
- Els migcampistes recolzaran al possessor obrint-se a l'alçada de les línies laterals de l'àrea.
  - Quan la pilota entri en la zona de remat, el proper es mantindrà en la frontal mentre que l'altre continuarà per participar en la finalització.

En un estudi que es va realitzar a diferents jugadors internacionals de futbol professional es va extraure que durant un partit els migcampistes són els jugadors que més vegades participaven en la possessió de la pilota obtenint un 73.4 d'accions totals

per les 45.6 dels centrals, les 57.3 dels laterals, les 62.2 dels extrems i les 45.7 dels davanters (Dellal et al., 2012:963).

En un altre estudi sobre els efectes d'un llarg o curt percentatge de la possessió de pilota realitzat sobre equips de la *Premier League* Anglesa es va observar que els migcampistes amb possessions curtes obtenien un 33.4 ± 10.1 de passades durant el partit, mentre que els migcampistes amb possessions llargues obtenien un 45.8 ± 15.8 , sent la posició que més passades realitzava a diferència de la resta, per exemple que els centrals (27.6 ± 9.6 en possessions curtes i 38.2 ± 9.4 en possessions llargues), així com els laterals, extrems i davanters (Bradley et al., 2013:1267).

En canvi, en un altre estudi sobre el rendiment tècnic sobre la mateixa *Premier League* Anglesa, es va demostrar que els centrals eren els jugadors que més passades realitzaven (39.2 ± 17.5) comparats amb la resta de posicions (Bush et al., 2015:866).

2.5 Estils de joc

Sans i Frattarola (2001:13) defineixen l'estil de joc com "el conjunt de moviments i accions tècnico-tàctiques diferenciades que caracteritzen el joc ofensiu d'un equip".

Alcaraz (2010:17), ens explica que dins la fase ofensiva tenim l'atac ràpid, l'atac elaborat i el joc directe.

En l'atac ràpid donem una major importància a la profunditat en el joc. Partint de la zona d'iniciació busquem una pilota al espai en una banda i arribada al remat.

En l'atac elaborat alternem l'amplitud i la profunditat. Tots els jugadors participen en la fase de desplegament. Utilitzem les dues bandes.

En el joc directe busquem profunditat amb l'objectiu de guanyar una segona jugada. Llançament en profunditat sobre els homes més davanters y avançament col·lectiu coordinat en busca de la caiguda.

Sans i Frattarola (2009:114) per la seva part, les divideix en:

- Estil en curt / de control: joc per terra, contactes "curts", joc ràpid (un o dos contactes), recolzaments constants, equilibri, triangulacions i tres fases del joc ofensiu.

- Estil en llarg / de profunditat / Directe: desplaçaments “llargs” de pilota, cerca directa de la zona de finalització, inici del joc ofensiu directament des de servei de porteria o de porter en llarg, accions d’atac molt ràpides, amb pocs contactes i priorititzant la profunditat.
- Estil amb canvis d’orientació i de ritme: combinacions de les accions en curt amb desplaçaments en llarg, “controlats, per aprofitar els espais lliures creats, fonamentalment, en les zones oposades a la ubicació de la pilota.

Els estils de joc també poden afectar al rendiment tècnic i tàctic, així com a les zones d’influència del jugador, al percentatge de possessió de la pilota, a la distància de les passades i a la distribució d’aquestes (Fernández et al., 2016:1).

Valez (2011:111) va concloure en el seu estudi sobre el Campionat del Món de 1998 que l’equip guanyador del partit acaba imposant el seu estil de joc sobre l’adversari, portant així la iniciativa del partit.

En un altre estudi es va investigar sobre les accions que originaven els gols en la Copa Mundial de la FIFA, a Itàlia 1990 i a EEUU 1994. Els resultats confirmaven que hi va haver més gols marcats mitjançant joc directe que joc combinatiu, i que per tant, la ràtio de xuts convertits en gol era més exitosa amb un joc directe, però que hi havien més xuts a porteria quan els equips tenien seqüències de possessió llargues proposant un joc més combinatiu (Hughes i Franks, 2005:512).

Per últim, un estudi que es va realitzar sobre els estils de joc de la Lliga Espanyola i de la *Premier League* anglesa durant la temporada 2010-11, afirmava que el joc directe i el joc combinatiu eren els estils més utilitzats, i a més, que el Vila-real CF era, després del FC Barcelona, l’equip de la Lliga Espanyola que més proposava l’estil de joc combinatiu, sent també un dels equips espanyols que menys joc directe proposava en els seus enfrontaments (Fernández et al., 2016:7).

2.5.1 Joc combinatiu

López (2004:123) defineix l’atac combinat com una progressió basada en la conservació de la pilota durant llargs períodes de temps, utilització de passades per terra i en curt, cerca lenta de la fase de finalització, utilització de joc ràpid (1 o 2 contactes) amb parets o triangulacions, servei de porteria en curt, tir lliure en camp propi en curt, tres fases del joc en atac (inici, creació i finalització), etc.

Sans i Frattarola (2009:22) defineixen l'atac posicional com una forma d'atacar en que la fase de construcció es desenvolupa més tard. La transició defensa-atac es desenvolupa amb predomini de passades curtes i desmarcades de recolzament.

Rico i Bangsbo (1992), citats a Sans i Frattarola (2009:23), afirmen que “un jugador acostuma a tenir una mitjana de possessió de la pilota de menys de 2 minuts en el partit complet.”

López (2008:221) afirma que la idea de joc del Vila-real CF és molt senzilla, l'equip sempre està ordenat i domina la possessió. La pilota és amiga de la seva idea futbolística, juguen entre línies, ofereixen recolzaments al possessor. El resultat visible és un joc brillant, et treuen la pilota i se la queden, l'adversari és el menys important, la pilota és la protagonista.

2.5.2 Joc directe

López (2004:125) defineix l'atac directe com una progressió basada en la conservació de la pilota durant períodes de temps mitjans – curts, cerca ràpida de la fase de finalització, utilització de passades aèries, pèrdues de pilota en camp contrari, servei de porteria en llarg, tir lliure en camp propi en llarg, etc.

Del Amo (2016) comenta sobre el tècnic de la SD Eibar que és més pràctic i directe i que no oculta que li agrada arribar a l'àrea rival el més ràpid possible. La velocitat en atac i les centrades laterals són dos dels seus pilars, ja que busca que la possessió de la pilota sigui útil i no per estar tocant sense sentit lluny de l'àrea, com afirma el propi tècnic.

2.6 Passades

Castelo (2009:150) defineix les accions individuals ofensives com “aquelles accions tècnico-tàctiques amb pilota que es poden dividir en les que tenen com a objectiu la conservació/progressió de pilota (recepció, protecció, conducció, *dribbling*, finta i simulacions) i les que pretenen la comunicació/finalització (passada i remat).”

El propi Castelo (2009:154) defineix la passada com “l'acció tècnico-tàctica de relació de la comunicació material establerta entre els jugadors del mateix equip, pel que és l'acció de la relació col·lectiva més simple d'observar i executar.”

Afegeix que “és sense dubte l'acció predominant en el futbol i que en el 80% de les situacions en les que el jugador es troba en possessió de la pilota, té la intenció de passar-la a un altre company.”

L'execució busca dos aspectes essencials, tàctic, és a dir, seleccionar la passada i tècnic, és a dir, l'execució pròpiament de l'acció (Castelo, 2009:154).

L'acció de la passada és la que més vegades es presenta en el futbol. Durant un partit es poden arribar a produir fins a 800 passades (Bangsbo i Peitersen, 2003:8). Per exemple, durant la Eurocopa de 1992, la selecció danesa va arribar a jugar una mitjana de 388 passades per partit, dels quals 252 van ser realitzats a una distància curta.

Mombaerts (2000:25) explica que més del 50% del temps es juga sense pilota i que per a les accions amb pilota s'aprecia la següent distribució: passades (35%), controls (20%), disputes en el terra (20%), disputes aèries (10%), serveis de banda, faltes o corners (8%), interceptacions (5%) i xuts (2%). A més, afegeix que es pot comptabilitzar una quantitat de passades que oscil·la entre les 250 i 550, i que el risc de fallar depèn de la seva longitud:

- 75% són curts, dels quals només fracassen un 10%.
- 15% són mig llargs, dels quals fracassen un 20%.
- 10% són llargs, dels quals fracassen un 50%.

Així doncs una passada curta evita riscos i assegura la conservació col·lectiva de pilota, i una de cada dues passades curtes no té èxit però permet la creació d'una ocasió de gol (Mombaerts, 2000:26).

Castelo (2009:155) comenta que el tipus de passada depèn de la intenció tàctica preestablerta per l'atacant. D'aquesta manera, podrà tenir una amplitud gran o petita, una trajectòria alta o baixa i un colpeig amb o sense efecte.

“El tipus de passada a executar depèn àmpliament de la intenció tàctica preestablerta per l'atacant, així aquest podrà tenir una amplitud llarga o curta, una trajectòria alta o baixa o una execució amb o sense efecte” (Castelo, 1999:211).

Referent a la distància, les passades amb distàncies inferiors a 15 metres són les accions més executades, variant entre el 39 i el 70%. Les passades inferiors als 25 metres varien entre el 23 i el 35%, les inferiors als 40 metres varien entre el 7 i el 26% i les superiors als 49 metres varien entre el 7 i el 26% (Castelo, 1999:212).

Referent a l'alçada, la passada per terra és la més utilitzada, situant-se entre el 36 i el 76%. Les passades aèries varien entre el 15 i el 54% (Castelo, 1999:212).

Des d'aquest punt de vista, la passada està condicionada fonamentalment:

- a) Per la pressió que exerceixen els adversaris.
- b) Pel número de possibilitats que ens ofereixen els companys.
- c) Per la situació dels companys receptors.

Castelo (2009:121) comenta que la passada és la manera més ràpida i simple de progressió de l'equip en el terreny de joc i l'actitud fonamental dels jugadors que posseeixen la pilota quan es decideixen per l'execució de l'acció tècnico-tàctica de la passada en la situació de joc que se'ls presenta.

El jugador que posseeix la pilota pot buscar passades en direcció a porteria (proporcionant joc directe) o cap als espais que aproximïn l'atac cap a la porteria adversària (utilitzant passades cap als carrils laterals) per aconseguir els objectius del joc (Castelo, 2009:121).

Hughes (1990), citat a Castelo (2009:121), estableix unes prioritats en la selecció de la passada:

- a) Passar la pilota cap a l'espai, a l'esquena de l'última línia defensiva.
- b) Passar la pilota a un company que es posicioni amb la major profunditat de l'atac.
- c) Passar la pilota a un company col·locat lluny de la màxima acumulació de defensors i de la línia de passada.
- d) Canviar l'angle d'atac.
- e) Passar la pilota cap al darrere com a últim recurs.

Castelo (2009:150) denomina superfície de contacte a les parts del cos que entren voluntàriament en contacte amb la pilota. Podem establir dos aspectes fonamentals respecte a la superfície de contacte amb la pilota:

1. Quant major és, major és la precisió de l'acció.
2. Quan menor és, menor és la potència que se li pot imprimir a la pilota.

Grant, Williams i Reilly (1999), citats a Valez (2011:110), van analitzar el Campionat del Món de 1998 i els resultats mostraven com la mitjana de número de passades realitzades en un partit era de 362,7 per part de l'equip guanyador del partit i de 308,9 per part de l'equip perdedor.

En un estudi de les dues últimes seleccions campiones del món es van analitzar el número de passades tant d'Espanya durant el Mundial de 2010 com d'Alemanya durant el Mundial de 2014. Espanya va completar una mitjana de 703 passades per partit, mentre que Alemanya ho va fer en 667 l'any 2014. La possessió d'Espanya va ser del 58,29% i la d'Alemanya del 56,57% (Carvalho i Correa, 2015:87).

En un altre estudi que es va fer sobre la evolució del rendiment tècnic a la *Premier League* en relació a la posició a la classificació durant diverses temporades, es va observar que els equips situats entre la 5^a i la 8ª posició van augmentar considerablement el nombre de passades la temporada 2012/13 en comparació amb la 2006-07. Els resultats van ser els següents: 5.0 ± 3.5 (2006-07) i 9.8 ± 5.5 (2012-2013) pel que fa a passades curtes, 10.6 ± 6.1 (2006-07) i 21.8 ± 10.6 (2012-2013) pel que fa a passades de mitja distància i 5.5 ± 3.7 (2006-07) i 6.8 ± 4.9 (2012-13) pel que fa a passades llargues (Bradley et al., 2015:5).

3. Justificació de la investigació

És important realitzar aquesta investigació perquè trobem que a la pàgina web oficial de la Liga Santander (www.laliga.es) es pot trobar informació sobre el nombre total de passades dels diferents jugadors, però no la tipologia d'aquestes o la meitat del camp on es produeixen.

A més, el fet de ser una comparativa entre un tipus d'estil de joc i un altre fa encara més enriquidora la investigació sobre la posició específica del migcampista.

S'han trobat estudis sobre la possessió de la pilota com per exemple els de Collet (2013) i Robles i Castellano (2012). També Lago (2010) va estudiar les diferents variables de situació com el marcador, l'oponent o la localització del partit que influeixen en el rendiment dels equips i per tant dels jugadors a nivell individual.

Centrant-nos en la demarcació analitzada, com bé s'ha comentat en apartats anteriors, s'ha estudiat que els migcampistes són els jugadors que més participaven en la possessió de la pilota (Dellal et al., 2012) i que els migcampistes amb possessions curtes obtenien una mitjana de 33.4 passades i els de possessions llargues una mitjana de 45.8 passades al llarg del partit (Bradley et al., 2013).

Després d'analitzar les diferents investigacions presents doncs, s'observa com no hi ha cap estudi que analitzi el tipus de passades en relació a l'estil de joc de l'equip.

4. Hipòtesis i objectius

Per una banda, les tres hipòtesis plantejades i que per tant, veurem la seva validesa a través d'aquesta investigació, són aquestes:

- El migcampista de l'equip amb estil de joc combinatiu entrarà en contacte amb la pilota més vegades durant la fase ofensiva que el migcampista amb l'altre estil de joc.
- Les passades del migcampista amb estil de joc combinatiu seran en una major part pel terra, en curt i en camp propi mentre que les del migcampista amb estil de joc directe seran en una major part aèries, a l'espai i en camp propi també.
- L'equip del migcampista amb més passades realitzades tindrà un percentatge més elevat de possessió que l'altre equip.

Per una altra banda, els diferents objectius que buscarà assolir el present treball són els següents:

- Identificar el nombre de vegades que els subjectes entren en contacte amb la pilota durant la fase ofensiva realitzant passades.
- Diferenciar els tipus de passades que realitzen segons la meitat del camp, la trajectòria i la ubicació del receptor.
- Analitzar si el nombre de passades totals implica una relació amb el percentatge de possessió.
- Validar un full d'observació per tal de determinar les diferències entre la quantitat de passades dels dos migcampistes.

5. Material i mètodes

5.1 Participants

Referent als participants escollits, aquests han estat dos jugadors professionals de la Liga Santander que actuen com a migcampistes en els seus respectius equips.

El primer jugador és Bruno Soriano Llido, de 32 anys i que pertany al Vila-real CF. La seva alçada és d'1,79 metres i pesa 77 kg. Soriano, que va néixer a Artana (País Valencià), s'ha format en les categories inferiors del Vila-real CF passant pel filial groguet a Tercera Divisió Nacional i actualment ha jugat un total de 283 partits amb el primer equip, arribant a ser jugador internacional amb la selecció nacional, des de que al 2010 va ser convocat per primera vegada.

El segon jugador és Daniel García Carrillo, de 26 anys i que pertany a la SD Eibar. La seva alçada és d'1,76 m i pesa 72 kg. García, que va néixer a Zumàrraga (Guipúscoa), s'ha format en la cantera de la Reial Societat, passant per clubs com l'Alacant CF o el Getafe CF a segona divisió respectivament. Decideix tornar a la Reial Societat, per ser cedit a l'Eibar SD fins a renovar permanentment amb el club i portar-lo fins a la Primera Divisió per primera vegada a la història.

El motiu pel qual s'han seleccionat aquests jugadors han estat, en primer lloc, per la posició que ocupen en el seu equip i, en segon, per la gran figura que representen cadascú dins el seu equip tant a nivell de joc com a nivell de minuts disputats. Això es pot justificar amb el rol de capità que exerceixen ambdós jugadors. A més, degut a la 6^a i 7ª posició que ocupen a la classificació respectivament, són dos equips referents a la Liga Santander, cadascun fidel a les seves particularitats.

Introduint la competició que s'analitzarà a posteriori, la Primera Divisió Espanyola, coneguda com la Liga o per motius de patrocini com la Liga Santander, és la màxima categoria del sistema de Lligues de Futbol d'Espanya. Organitzada per la Lliga Nacional de Futbol Professional (LFP), compte amb un total de 20 participants i 380 partits, en els quals es decideixen equips que descendeixen, classificació a Europa League de la UEFA, classificació a Lliga de Campions de la UEFA i campió de Lliga, entre d'altres. La passada temporada el Vila-real CF va finalitzar en 4ª posició i compte amb un total de 17 temporades en aquesta competició. Per la seva banda, l'Eibar SD va finalitzar en la 14ª posició i és la seva 3ª temporada a la màxima categoria.

5.2 Instruments

En quant als instruments que facilitaran aquest procés, es disposarà de la pàgina web Live Football Video (<http://www.livefootballvideo.net/>), la qual permetrà visualitzar els diferents partits de futbol per poder realitzar el posterior anàlisi.

Això es realitzarà des de l'ordinador portàtil Acer Aspire 5738 amb l'edició de Windows 7 i el programa Microsoft Office Word 2007. Les dades es recolliran en la següent fitxa d'observació:

Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Posició: Migcampista Dorsal: 21 Partit:				Equip: SD Eibar Jugador: Dani García Posició: Migcampista Dorsal: 14 Partit:			
Nº total de passades				Nº total de passades			
En camp propi		En camp rival		En camp propi		En camp rival	
Aèries		Per terra		Aèries		Per terra	
Al peu		A l'espai		Al peu		A l'espai	
% Possessió de la pilota				% Possessió de la pilota			

Taula 1. Fitxa d'observació. Font: Elaboració pròpia.

Els diferents apartats de la fitxa d'observació seran explicats a continuació. Per començar dir que s'analitzaran els dos jugadors en la mateixa fitxa, tenint una fitxa diferent per a cada rival amb el que s'enfronten. En primer lloc es mostren les dades del jugador analitzat amb el partit corresponent i, en segon lloc, es mostren les diferents dades, una primera fila amb el número total de passades realitzades durant el partit i conseqüentment les característiques d'aquestes, si es divideixen en camp propi o en camp rival, aèries o per terra i en curt o en llarg, que es definiran en el següent apartat. Com es pot apreciar, també s'obté el percentatge de la possessió de l'equip a través de les dades obtingudes de la pàgina web del diari Marca (<http://www.marca.com/>).

5.3 Disseny i procediment

La metodologia que s'utilitzarà és la quantitativa, ja que l'anàlisi es basarà en els nombres totals. És per tant, una realitat social única i objectiva d'uns fenòmens en concret.

Aquesta metodologia seguirà un procés deductiu, el qual intentarà buscar una diferència numèrica per comprovar si es resol la hipòtesi plantejada. Es farà un anàlisi de 5 partits de cada equip, tant del Vila-real CF com del SD Eibar, contra els mateixos rivals.

L'estudi serà descriptiu, on s'observaran, es descriuran i s'analitzaran els subjectes estudiats. La perspectiva temporal serà transversal, ja que tot i que es realitzarà durant varies setmanes, aquest període de temps no superarà l'any. Dins aquest estudi transversal, serà un estudi observacional que tractarà el comportament dels dos participants i on s'extrauran aquestes observacions a través de dades. La tècnica d'investigació quantitativa descriptiva emprada serà el full d'observació.

Pel que fa als indicadors, és a dir, els paràmetres els quals ens informaran sobre el concepte d'estudi i una valoració objectiva d'aquest de manera quantificable seran el nombre total de passades, els tipus de passades que realitzen i la meitat del camp on es produeixen. Per tant, només s'inclourà la fase ofensiva de l'equip en el que es troba la mostra analitzada. El criteri d'inclusió serà haver disputat els 90 minuts en els diferents partits analitzats.

Definim la passada com "l'acció tècnico-tàctica de relació de la comunicació material establerta entre els jugadors del mateix equip, pel que és l'acció de la relació col·lectiva més simple d'observar i executar" (Castelo, 2009:154). Per tant, només serà considerada quan aquesta arribi d'un company a un altre, excloent els controls, disputes en el terra, disputes aèries, serveis de banda, faltes o córners, interceptacions i xuts (Mombaerts, 2000:25).

Seguint Castelo (2009:155), considerarem les passades aèries aquelles amb una trajectòria alta independentment de la seva amplitud, per tant, quan la pilota es desplaçada lleugerament per sobre la cintura ja serà considerada aèria.

El propi Castelo (2009:155), considera les passades per terra aquelles amb una trajectòria baixa independentment de la seva amplitud, per tant, quan la pilota es desplaçada per la gespa o molt lleugerament per sobre.

En consideren passades al peu aquelles que eviten riscos i asseguruen la conservació de pilota (Mombaerts, 2000:26), per tant, quan el jugador ja es troba ocupant aquell espai on rep la passada.

Es consideraran passades a l'espai aquelles en direcció a porteria buscant els espais que aproximïn l'atac cap a la porteria adversària, per tant, que busquin profunditat aprofitant l'espai per un company (Castelo, 2009:121).

Es consideraran passades en camp propi aquelles que, independentment d'on realitza el control el receptor, quan aquesta es realitza, més de la meitat de la pilota es troba en camp propi, sent dividit el terreny de joc per la línia del mig del camp.

Es consideraran passades en camp rival aquelles que, independentment d'on realitza el control el receptor, quan aquesta es realitza, més de la meitat de la pilota es troba en camp rival, sent dividit el terreny de joc per la línia del mig del camp.

A continuació es descriurà la manera com s'obtindran les dades, és a dir, el procediment que es seguirà. Les dades s'obtindran, com s'ha dit anteriorment, a través de la observació que es farà dels vídeos descarregats de la pàgina web Live Football Video i aquestes s'anotaran al full d'observació presentat en l'apartat previ. Això serà en un principi durant la setmana posterior al partit disputat, per tal de seguir un ordre i ser constant.

Els diferents partits a analitzar seran els següents:

- Jornada 4: Vila-real CF – Reial Societat
- Jornada 5: Reial Madrid – Vila-real CF
- Jornada 7: RCD Espanyol – Vila-real CF
- Jornada 15: Vila-real CF – Atlètic de Madrid
- Jornada 16: Sporting Gijón – Vila-real CF

- Jornada 6: SD Eibar – Reial Societat
- Jornada 7: Reial Madrid – SD Eibar
- Jornada 9: RCD Espanyol – SD Eibar
- Jornada 17: SD Eibar – Atlètic de Madrid
- Jornada 18: Sporting Gijón – SD Eibar

Com es pot veure, s'han escollit dos equips de ZCL (Zona Champions League), un equip de ZEL (Zona Europa League), un equip de ZI (Zona Intermèdia) i un equip de ZD (Zona de Descens), per tal d'obtenir varietat de rivals, ja que pot influir de gran manera en els resultats que obtindrem.

5.4 Anàlisi de les dades

Per últim, l'anàlisi estadística referent a la forma objectiva d'interpretar aquestes dades obtingudes, s'utilitzarà la suma total de les passades, si són aèries o per terra, si són al peu o a l'espai i el percentatge de la possessió de la pilota del propi equip a través dels instruments comentats.

Per tal de validar aquest full d'observació es comprovaran les dades extretes gràcies a la visualització i posterior anàlisi d'un company d'un dels partits per tal de demostrar els resultats obtinguts o bé si existeixen diferències significatives.

El subjecte que realitzarà la validació com a interobservador utilitzarà la Taula 1 per tal d'anotar les dades i la pàgina web Live Football Video (<http://www.livefootballvideo.net/>) per visualitzar un dels partits. Els resultats que obtinguem seran comentats al següent apartat.

Com a últim punt, comentar que no hi ha intervenció directa sobre els participants. De la mateixa manera, no hi ha conflictes d'interessos ni cal passar per comitè d'ètica.

6. Resultats

A continuació s'exposaran els diferents resultats obtinguts una vegada realitzat l'anàlisi prèviament exposat mitjançant l'aplicació dels diferents instruments.

En les taules que se us mostraran trobareu en color verd quin dels dos jugadors ha estat aquell que ha realitzat en més ocasions la variable analitzada en funció del partit. A més, a la part inferior es mostra la mitjana i el total referit a la suma dels diferents partits analitzats.

Per a més informació, es poden trobar les fitxes d'observació amb tota la informació necessària de cada partit i de cada jugador a l'apartat dels *Annexes*.

Pel que fa als resultats obtinguts de la validació de l'interobservador a través de la fitxa d'observació (veure *Annexes*) no hi han hagut diferències significatives entre les dues lectures. El resultat en el partit analitzat entre el Vila-real CF i l'At. Madrid ha estat de 40 passades, com mostra la Taula 2. L'única diferència observada ha estat que ha contemplat una passada més a l'espai, així doncs també tenia una menys al peu.

6.1 Passades totals

	Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Estil de joc: Combinatiu		Equip: SD Eibar Jugador: Dani García Estil de joc: Directe	
Reial Societat	37		37	
Reial Madrid	44		19	
RCD Espanyol	68		20	
At. Madrid	40		39	
Sporting Gijón	52		18	
MITJANA	48,2		26,6	
TOTAL	241		133	

Taula 2. Passades totals. Font: Elaboració pròpia.

Pel que fa al nombre de passades totals en els diferents partits analitzats, a la Taula 2 s'observa que a excepció del primer partit contra la Reial Societat, en el qual els dos jugadors van sumar el mateix total de passades ($n=37$), Bruno Soriano completa més passades que Dani García.

Hi ha 3 partits que aquestes diferències s'accentuen encara més. Aquests són contra el Reial Madrid, el RCD Espanyol i l'Sporting de Gijón, partits en els quals Bruno Soriano realitza el 18% (n=44), 16% (n=40) i 21% (n=52) del total de les passades, mentre que Dani García suma el 14% (n=19), 15% (n=20) i 13% (n=18) del total de les passades.

Es pot apreciar que el número màxim de passades de Dani García en un partit (n=39), és gairebé el mínim que ha fet Bruno Soriano (n=37).

Així, la suma total de passades de Bruno Soriano (n=241) en els cinc partits és gairebé el doble que la de Dani García (n=133).

6.2 Percentatge de possessió de l'equip

	Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Estil de joc: Combinatiu	 Equip: SD Eibar Jugador: Dani García Estil de joc: Directe
Reial Societat	36%	56%
Reial Madrid	40%	38%
RCD Espanyol	60%	49%
At. Madrid	55%	54%
Sporting Gijón	50%	46%
MITJANA	48,2%	48,6%

Taula 3. Percentatge de possessió de l'equip. Font: Elaboració pròpia.

En quant al percentatge de possessió dels dos equips, la Taula 3 indica que el Vila-real CF té una major possessió de la pilota que la SD Eibar, ja que en els partits contra Reial Madrid, RCD Espanyol, At. Madrid i Sporting de Gijón el supera per un percentatge inferior al 15%.

Davant la Reial Societat és el partit en el que la SD Eibar ha tingut una major possessió de la pilota (n=56%), i coincideix amb el que menys del Vila-real CF (n=36%). Amb aquesta exagerada diferència d'un 20% entre ambdós, s'aprecia que aquest partit el Vila-real CF va estar molt per sota de la seva mitjana i la SD Eibar per sobre de la seva mitjana.

Tot i així, els resultats mostren com la mitjana de possessió de la SD Eibar en els partits analitzats és superior a la del Vila-real CF, amb una mínima diferència d'un 0,4%.

6.3 Passades segons la ubicació

6.3.1 Camp propi

	Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Estil de joc: Combinatiu	Equip: SD Eibar Jugador: Dani García Estil de joc: Directe
Reial Societat	19	14
Reial Madrid	31	8
RCD Espanyol	34	10
At. Madrid	19	19
Sporting Gijón	22	7
MITJANA	25	11,6
TOTAL	125	58

Taula 4. Passades en camp propi. Font: Elaboració pròpia.

Referent a les passades completades en camp propi, segons la Taula 4, Bruno Soriano supera considerablement a Dani García, exceptuant el partit contra l'At. Madrid en el qual tots dos van sumar el mateix nombre total de passades.

Les diferències més exagerades es troben en els partits contra Reial Madrid, RCD Espanyol i Sporting de Gijón on Bruno Soriano suma més de 15 passades de diferència amb Dani García.

El màxim de passades en camp propi de Bruno Soriano va ser en el partit contra el RCD Espanyol, amb un total del 27% (n=34) d'aquestes, mentre que el màxim de Dani García va ser contra l'At. Madrid, amb un total del 32% (n=19) d'aquestes.

El mínim de Bruno Garcia es troba en els partits contra Reial Societat i At. Madrid (n=19), mentre que el de Dani García el trobem contra l'Sporting de Gijón (n=7).

D'aquesta manera, el total de passades analitzades en camp propi de Bruno Soriano (n=125), doble les de Dani García (n=58).

6.3.2 Camp rival

	Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Estil de joc: Combinatiu 	Equip: SD Eibar Jugador: Dani García Estil de joc: Directe
Reial Societat	18	23
Reial Madrid	13	11
RCD Espanyol	34	10
At. Madrid	21	20
Sporting Gijón	30	11
MITJANA	23,2	15
TOTAL	116	75

Taula 5. Passades en camp rival. Font: Elaboració pròpia.

Referent a les passades completades en camp rival, la Taula 5 mostra com Bruno Soriano suma més en el 80% dels partits analitzats. Dani García supera a Bruno Soriano en el partit contra la Reial Societat, en el qual realitza el 30% (n=23) del total de passades en camp rival.

Davant el Reial Madrid i l'At. Madrid la diferència entre Bruno Soriano i Dani García és mínima (1-2 passades), mentre que davant els RCD Espanyol i l'Sporting de Gijón s'exagera la diferència en, aproximadament, unes 15 passades.

El màxim de passades de Bruno Soriano en camp rival és davant el RCD Espanyol (n=34), mentre que el màxim de Dani García és davant de la Reial Societat (n=23).

El mínim de passades però és molt més aproximat, ja que el de Bruno Soriano és del 11% del total (n=13) i el de Dani García del 13% (n=19) del total.

Pel que fa al total de passades en camp rival dels diferents partits, existeix una notable diferència entre Bruno Soriano (n=116) i Dani García (n=75).

6.4 Passades segons la trajectòria

6.4.1 Aèries

	Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Estil de joc: Combinatiu		Equip: SD Eibar Jugador: Dani García Estil de joc: Directe	
Reial Societat	4		6	
Reial Madrid	1		3	
RCD Espanyol	0		2	
At. Madrid	3		3	
Sporting Gijón	2		1	
MITJANA	2		3	
TOTAL	10		15	

Taula 6. Passades aèries. Font: Elaboració pròpia.

Per un costat, segons s'observa a la Taula 6, Dani García completa més passades aèries que Bruno Soriano. Aquesta diferència es contempla en el 70% dels partits analitzats.

La diferència entre els dos jugadors és molt petita, ja que el vàrem en els diferents partits és d'1 o 2 passades.

Cal destacar el partit contra el RCD Espanyol, en el qual Bruno Soriano no aconsegueix completar cap passada aèria. Dani García aconsegueix completar com a mínim 1 passada aèria en tots els seus partits.

El màxim de passades aèries de Dani García és contra la Reial Societat, amb un 40% (n=6), mentre que el de Bruno Soriano és també contra la Reial Societat amb un 40% (n=4).

Així, el total de passades aèries de Dani García (n=15), supera al total de Bruno Soriano (n=10).

6.4.2 Per terra

	Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Estil de joc: Combinatiu 	Equip: SD Eibar Jugador: Dani García Estil de joc: Directe
Reial Societat	33	31
Reial Madrid	43	16
RCD Espanyol	68	18
At. Madrid	37	36
Sporting Gijón	50	17
MITJANA	46,2	23,6
TOTAL	231	118

Taula 7. Passades per terra. Font: Elaboració pròpia.

Per un altre costat, segons s'observa a la Taula 7, Bruno Soriano aconsegueix completar més passades per terra que Dani García en tots els seus partits.

Exceptuant el de la Reial Societat i el de l'At. Madrid, en els quals la diferència és mínima, en la resta de partits es troben unes diferències molt exagerades, de més de 25 passades.

El mínim de Bruno Soriano contra la Reial Societat (n=33) gairebé coincideix amb el màxim de Dani García davant l'At. Madrid (n=36).

Per últim, en quant al total, la diferència acumulada en els diferents partits es reflexa aquí amb més de 100 passades de diferència.

6.5 Passades segons l'espai de recepció

6.5.1 Al peu

	Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Estil de joc: Combinatiu		Equip: SD Eibar Jugador: Dani García Estil de joc: Directe	
Reial Societat	33		31	
Reial Madrid	44		16	
RCD Espanyol	66		18	
At. Madrid	36		36	
Sporting Gijón	49		17	
MITJANA	45,6		23,6	
TOTAL	228		118	

Taula 8. Passades al peu. Font: Elaboració pròpia.

D'una banda, tal i com indica la Taula 8, Bruno Soriano aconsegueix completar més passades al peu que Dani García en tots els seus partits, exceptuant contra l'At. Madrid en el qual els dos jugadors van sumar el mateix nombre total de passades.

Crida l'atenció la gran diferència en els partits contra Reial Madrid, RCD Espanyol i Sporting de Gijón, on Bruno Soriano fa més de 25 passades de diferència respecte a Dani García.

El màxim de passades de Bruno Soriano va ser contra el RCD Espanyol, amb un 28% (n=66) d'aquestes, mentre que el màxim de passades de Dani García va ser contra l'At. Madrid, amb un 30% (n=36) d'aquestes.

El mínim de Bruno Soriano contra la Reial Societat comporta el 14% (n=33) del total, mentre que el de Dani García, contra el Reial Madrid, comporta el 13% (n=16) del total.

Amb això, el total de Bruno Soriano en tots els partits (n=228) i el total de Dani García (n=118), és gairebé la meitat de les passades que realitza el jugador del Vila-real CF.

6.5.2 A l'espai

	Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Estil de joc: Combinatiu 	Equip: SD Eibar Jugador: Dani García Estil de joc: Directe
Reial Societat	4	6
Reial Madrid	0	3
RCD Espanyol	2	2
At. Madrid	4	3
Sporting Gijón	3	1
MITJANA	2,6	3
TOTAL	13	15

Taula 9. Passades a l'espai. Font: Elaboració pròpia.

D'una altra banda, tal i com indica la Taula 9, els dos jugadors obtenen uns números bastant similars pel que fa passades a l'espai, ja que contra Reial Societat i Reial Madrid, Dani García aconsegueix fer-ne més, però contra At. Madrid i Sporting de Gijón ho fa Bruno Soriano. En el partit contra el RCD Espanyol tots dos van sumar-ne el mateix nombre total de passades a l'espai (n=2).

Destaca el partit contra el Reial Madrid, en el qual Bruno Soriano no aconsegueix sumar cap passada a l'espai. El mínim de Dani García va ser contra l'Sporting de Gijón (n=1).

En canvi el màxim de Bruno Soriano és d'un 30% (n=4) contra la Reial Societat i At. Madrid, mentre que el de Dani García és d'un 40% (n=6) contra la Reial Societat.

Ara bé, pel que fa a la suma total de passades en els partits analitzats Dani García supera a Bruno Soriano per 2 passades de diferència.

7. Discussió

L'objectiu d'aquest estudi consisteix en examinar el nombre de passades realitzades, de quina manera i on es realitzen i la seva relació amb la possessió de la pilota.

Davant els resultats obtinguts s'ha de tenir en compte que factors externs com el resultat, les expulsions, jugar a casa o fora, o bé la zona de pressió i l'estil de joc que proposa l'equip contrari són les variables que més influeixen en el rendiment dels equips i per tant dels jugadors (Lago et al., 2010:80).

Així doncs, el fet de jugar amb un jugador més o menys, tenir un resultat a favor o en contra, o enfrontar-se davant un rival que realitza la pressió a dalt o en mig camp són aspectes que s'han pogut donar en els partits analitzats i per tant, que han pogut influir en el total de passades de Bruno Soriano i Dani García.

En cas de que el Vila-real CF o la SD Eibar tinguin un resultat desfavorable en el marcador i l'equip contrari estigui jugant amb un jugador menys pot afavorir a que Bruno o Dani puguin participar en el joc en més ocasions i així sumar un major nombre de passades.

En relació a l'estil de joc tant del Vila-real CF com de la SD Eibar, Lago et al., (2010:79), ens diu que el joc que té èxit en un equip, pot no tenir-ho en un altre. D'aquí es dedueix que cada equip té el seu, per això Bruno Soriano amb un estil més combinatiu obté una major quantitat de passades totals respecte a Dani García, amb un estil més directe i amb canvis d'orientació.

En primer lloc, el Vila-real CF de Bruno Soriano doncs utilitza un atac combinatiu (López, 2004:123), basat en la conservació de la pilota, utilització de passades per terra i en curt amb 1 o 2 contactes. És per això que aconsegueix un total de 241 passades en tots els partits, aconseguint contra el RCD Espanyol el màxim amb 68 passades durant tot el partit. Comparant aquestes dades amb l'estudi sobre els migcampistes de Dellal et al., (2012:963), s'aproxima a les 73.4 accions totals en les que participaven durant un partit.

Aquí s'ha de considerar que en el present estudi només compatibilitzaven aquelles que amb la pilota en joc arriben del jugador analitzat a un altre company, ja que moltes de les passades llargues que s'han realitzat, el control no ha estat satisfactori o qualsevol defensa l'ha interceptada i per tant, no s'ha sumat al total.

També cal destacar la tècnica individual d'ambdós jugadors, però no només aquesta, sinó també la tècnica col·lectiva ja que permet la col·laboració entre dos o més esportistes per assolir l'objectiu, en aquest cas, la passada de Bruno o Dani i el control d'un company.

La SD Eibar de Dani García però, utilitza un estil més directe amb desplaçaments en llarg, accions més ràpides i cerca directa de la zona de finalització (Sans i Frattarola, 2009:114). També es combina amb un estil amb canvis d'orientació per aprofitar els espais lliures a través de desplaçaments en llarg.

El mateix López (2004:125) considera que "han de dominar els canvis d'orientació per guanyar les caigudes i obrir ràpidament a bandes i el tir des de mitja distància." En aquest sentit, la SD Eibar compta amb jugadors ràpids per bandes que creen desequilibris i centrades a la zona de finalització pels davanters especialistes en joc aeri com per exemple Sergi Enrich.

En segon lloc, respecte als tipus de passades, el fet de que el Vila-real CF sigui un dels equips espanyols que menys joc directe proposava en els seus enfrontaments (Fernández et al., 2016:7), ha pogut provocar que el gran percentatge de les passades de Bruno Soriano siguin al peu i per terra.

A més, sabent que a la SD Eibar li agrada arribar a l'àrea rival el més ràpid possible (Del Amo, 2016), concorda amb els resultats obtinguts, els quals diuen que Dani García realitza més passades aèries i a l'espai que Bruno Soriano, sense obtenir unes diferències molt exagerades. La velocitat en atac i les centrades laterals són dos dels seus pilars, ja que busca que la possessió de la pilota sigui útil i no per estar tocant sense sentit lluny de l'àrea, com afirma el propi tècnic.

Les dades de Mombaerts (2005), les quals afirmes que un 75% de les passades són en curt i només un 10% de les passades són en llarg, es relacionen totalment amb els resultats dels dos jugadors, sent encara més exagerat el percentatge de Bruno Soriano en quant a les passades en curt sobre Dani García.

Sobre l'alçada, la passada per terra és la més utilitzada situant-se entre el 36 i el 76%, mentre que la passada aèria varia entre el 15 i el 54% (Castelo, 1999:212). Bruno Soriano no es trobaria dintre d'aquesta estadística, ja que la seva passada per terra suposa més del 95% del total i la aèria menys del 5% del total.

De la mateixa manera, les dades de Dani García tampoc es trobarien incloses, ja que el percentatge de passades per terra també seria superior i el de passades aèries inferior.

Una estadística significativa que s'ha trobat dins aquest apartat radica en el fet de que, per una banda, la gran majoria de les passades que ambdós jugadors realitzaven aèries, també eren a l'espai i, per altra banda, la gran majoria de les passades per terra eren al peu.

Respecte a la meitat del camp on es realitzen, s'observa com Bruno Soriano obté més en camp propi que en camp rival, mentre que els resultats de Dani García són a la inversa. Tot i així, en ambdues meitats del camp, la quantitat de passades totals és major de Bruno Soriano.

Aquesta dada pot venir justificada, tal i com afirma López (2004:123), del model de joc que utilitza el Vila-real CF, buscant serveis de porteria en curt, qualsevol tir lliure servir-lo en curt, o passar per les tres fases del joc en atac, inici, creació i finalització amb l'estil de joc combinatiu.

En tercer lloc, sobre la relació amb la possessió de la pilota, s'observa com l'equip en aquest cas que més passades realitza un dels seus migcampistes, en concret el Vila-real CF, no suposa que tingui una diferència exagerada amb la SD Eibar en quant a la possessió en els diferents partits. A més, en quant a la mitjana total dels diferents partits la SD Eibar obté un resultat més elevat, per tant no es relaciona amb la suma de passades totals tant de Bruno Soriano com de Dani García.

Això pot ser degut a les zones en les quals prioritza tenir la possessió un equip i un altre, tal i com s'ha comentat anteriorment, el Vila-real CF juga en curt, passant per les tres fases del joc en atac (López, 2004:123) i per tant implica una major participació del migcampista, mentre que la SD Eibar al portar la pilota ràpidament a les bandes o prop de zona de finalització, fa que el migcampista no tingui tanta participació en el joc però que siguin uns altres jugadors i en uns altres espais els que mantinguin aquesta possessió.

Per últim, l'estudi de Collet (2013:129), que afirmava que el Vila-real CF era el cinquè equip de la Lliga Espanyola amb una mitjana de possessió més elevada (58%), no concorda amb el present estudi, ja que els resultats obtinguts parlen d'un 48,2% de mitjana de possessió en els diferents partits analitzats.

Ara bé, si que obtenim similituds amb l'estudi de Bradley et al., (2013:1267) sobre la *Premier League*, on observava que els migcampistes amb possessions curtes obtenien un 33,4 de passades i els migcampistes amb possessions llargues un 45,8 de passades durant un partit. Bruno Soriano obté una mitjana de 48,2, deduint doncs que el Vila-real CF realitza possessions llargues i que les possessions de la Lliga Espanyola acostumen a ser més llargues que a la *Premier League*, on es practica un joc més directe.

8. Conclusions

Un cop s'ha exposat la discussió sobre els resultats obtinguts, a continuació es redactaran les conclusions referents als objectius i les hipòtesis plantejades en un principi, així com un resum del treball relacionant-lo amb el grau i la futura professió.

Per un costat, en quant a les hipòtesis plantejades:

- 1- S'afirma que el migcampista de l'equip amb estil de joc combinatiu entra en contacte amb la pilota més vegades durant la fase ofensiva que el migcampista amb l'altre estil de joc, concretament amb una diferència de més de 100 passades totals entre els 5 partits analitzats.
- 2- S'afirma també que les passades del migcampista amb estil de joc combinatiu han estat en una major part pel terra, en curt i en camp propi, a més, amb moltíssima diferència. Ara bé, pel que fa al migcampista amb estil de joc directe no s'ha complert que les passades siguin en la seva major part aèries, a l'espai i en camp propi, sinó que han predominat les passades per terra, al peu i en camp rival.
- 3- Tampoc es pot afirmar l'última hipòtesi plantejada, la qual relacionava que l'equip del migcampista amb més passades realitzades tindria un percentatge més elevat de possessió que l'altre equip. És doncs el jugador que ha sumat menys passades aquell que ha tingut un major percentatge de possessió de pilota amb el seu equip, tot i ser una diferència mínima.

Així doncs es confirma que s'ha complert la primera hipòtesi plantejada i part de la segona, mentre que l'altra meitat de la segona i la tercera no s'han complert.

Per un altre costat, centrant-nos en els diferents objectius plantejats:

- 1- Es confirma que s'ha identificat el nombre de vegades que els subjectes entren en contacte amb la pilota durant la fase ofensiva realitzant passades.
- 2- També s'han diferenciat els tipus de passades que realitzen, segons si eren en camp propi o camp rival, si eren aèries o per terra, o si eren al peu o a l'espai.
- 3- S'ha pogut analitzar si el nombre de passades totals implica una relació amb el percentatge de la possessió obtingut.

4- El full d'observació proposat és vàlid i fiable.

Per tant, es considera que s'han assolit els diferents objectius plantejats a la prèvia elaboració del treball.

8.1 Reflexió

Per últim, i en quant a la relació del treball amb els aprenentatges obtinguts al llarg del grau i la futura professió, és coherent vincular aquesta investigació amb els diferents esports col·lectius cursats durant el grau i, específicament, amb l'assignatura de Comprendre el Joc del Futbol, en la qual es va tractar els Fonaments Individuals per Demarcació (FID) dels migcampistes, a més de les eines i estratègies adquirides per a la visualització de partits durant les pràctiques a Soccer Services. L'anàlisi de dades és una tasca indiscutible dintre de qualsevol cos tècnic professional o empresa d'assessorament a jugadors, tasques que m'agradarien exercir en un futur com a graduat en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport.

9. Limitacions i prospectiva d'investigació

D'una banda, i quant a les limitacions de l'estudi, es considera que el fet d'analitzar només 5 partits d'ambdós jugadors pot influir als resultats obtinguts. Per tant, es podrien obtenir resultats més objectius en cas d'haver analitzat una volta sencera o bé el campionat de lliga sencer.

A més, durant els diferents partits no s'han tingut en compte factors com el resultat present o les expulsions, aspectes que poden afectar en gran mesura per a l'obtenció dels resultats.

De la mateixa manera, la subjectivitat per part del subjecte que realitza l'anàlisi pot afectar en el moment de considerar que una passada sigui d'un tipus o d'un altre, tot i tenir ben definits els termes en l'apartat de disseny i procediments.

Com a última limitació, realitzar l'anàlisi diferenciant les tres zones d'iniciació, creació i finalització hagués enriquit més l'estudi en comptes de fer-ho en camp propi o en camp rival, però no disposar de cap programa que oferís aquesta possibilitat ha provocat realitzar-ho d'aquesta manera i no de l'altra.

D'una altra banda, i quant a les línies del futur del treball, seria interessant realitzar la mateixa investigació amb els diferents equips de La Liga Santander, inclús comparant-los amb altres lligues estrangeres.

En relació amb això, també es podria analitzar les conseqüències que comporten realitzar un tipus de passada o un altre, és a dir, si un tipus de passada dintre d'una unitat de competició garanteix més possibilitats d'aconseguir l'objectiu final: el gol.

10. Referències bibliogràfiques

- Alcaraz, L. (2010). "Estructura tàctica y tareas de entrenamiento". *Training Fútbol*, núm. 176, p. 16-29.
- Bangsbo, J.; Peitersen, B. (2003). *Fútbol: Jugar en ataque*. Barcelona: Paidotribo.
- Besora, D. (2016). *Apunts Creació d'Equips*. Barcelona: Curs Entrenador Nivell 1 FCF.
- Bradley, P.; Lago, C.; Rey, E.; Gomez, A. (2013). "The effect of high and low percentage ball possession on physical and technical profiles in English FA Premier League soccer matches". *Journal of Sports Sciences*, núm. 12, p. 1261-1270.
- Bradley, P.; Archer, D.; Hogg, B.; Schuth, G.; Bush, M., Carling, C.; Barnes, C. (2015). "Tier-specific evolution of match performance characteristics in the English Premier League: it's getting tougher at the top". *Journal of Sports Sciences*, núm. 10, p. 1-8.
- Bush, M.; Archer, D.; Hogg, D.; Bradley, P. (2015). "Factors Influencing Physical and Technical Variability in the English Premier League". *Journal of Sports Physiology and Performance*, núm. 10, p. 865-872.
- Carvalho, R.; Correa, E. (2015). "Los números del campeón: análisis del rendimiento de los campeones de los mundiales de fútbol de 2010 y 2014". *The Brazilian Journal of Soccer Science*, núm. 8, p. 84-90.
- Castelo, J. (1999). *Fútbol. Estructura y dinámica del juego*. Barcelona: INDE.
- Castelo, J. (2009). *Tratado general de fútbol*. Barcelona: Paidotribo.
- Collet, C. (2013). "The possession game? A comparative analysis of ball retention and team success in European and international football, 2007-2010". *Journal of Sports Sciences*, núm. 31, p. 123-136.

- Del Amo, A. (2016). "El estilo en juego". *Mundo Deportivo*. Consultat el 6 de desembre de 2016, des de: <http://www.mundodeportivo.com/futbol/eibar/20161105/411588710188/el-estilo-en-juego.html>
- Dellal, A.; Owen, A.; Wong, D. P.; Krustup, P.; Van Exsel, M.; Mallo, J. (2012). "Technical and physical demands of small vs large sided games in relation to playing position in elite soccer". *Human Movement Science*, núm. 31, p. 957-969.
- Fernández, J.; Fradua, L.; Zubillaga, A.; Ford, P.; McRobert, A. (2016). "Attacking and defensive styles of play in soccer: analysis of Spanish and English elite teams". *Journal of Sports Sciences*.
- Fradua, L. (2000). *La visión de juego en el futbolista*. Barcelona: Paidotribo.
- Hughes, M. i Franks, I. (2005). "Analysis of passing sequences, shots and goals in soccer". *Journal of Sports Sciences*, núm. 23, p. 509-514.
- Lago, C.; Casáis, L.; Domínguez, E.; Martín, R. i Seirul-lo, F. (2010). "La influencia de la localización del partido, el nivel del oponente y el marcador en la posesión del balón en el fútbol de alto nivel". *Apunts*, núm. 102, p. 78-86.
- Lago, J.; Lago, C.; Rey, E.; Casáis, L.; Domínguez, E. (2012). "El éxito ofensivo en el fútbol de élite. Influencia de los modelos tácticos empleados y de las variables situacionales". *European Journal of Human Movement*, núm. 28, p. 145-170.
- Live Football Video (2017). Consultat el 03 de gener de 2017, des de: <http://www.livefootballvideo.net/>
- López, J. (2004). *Modelos tácticos y sistemas de juego. Elaboración y entrenamiento integrado*. Sevilla: Wanceulen Editorial Deportiva.
- López, M. (2008). *Futbolitis*. Pontevedra: MCSports.
- Marca (2017). Consultat el 26 de febrer de 2017, des de: http://www.marca.com/eventos/marcador/futbol/2016_17/la-liga/jornada_

- Mombaerts, É. (2000). *Fútbol. Del análisis del juego a la formación del jugador*. Barcelona: INDE Publicaciones.
- Moreno, M. (2003). *Táctica, estrategia, sistemas de juego. Curso Nivel-1*. Madrid: Real Federación Española de Fútbol.
- Moreno, M. (2006). *Evolución del fútbol y sistemas de juego. Curso Nivel-3*. Madrid: Real Federación Española de Fútbol.
- Pol, R. (2011). *La preparación ¿física? en el fútbol*. Pontevedra: MCSports.
- Riera, J. (1995). "Estratègia, tàctica i tècnica esportives". *Apunts*, núm. 39, p. 45-56.
- Robles, F. J.; Castellano, J. (2012). "Comparación entre el juego ofensivo de la Selección Española de Fútbol y sus rivales en la Eurocopa'08 y Mundial'10". *Revista Iberoamericana de Psicología del Ejercicio y el Deporte*, núm. 2, p. 323-338.
- Sans, A. i Frattarola, C. (2001). *Fútbol base. Programa de entrenamiento para la etapa de tecnificación (AT-2)*. Barcelona: Paidotribo.
- Sans, A. i Frattarola, C. (2009). *Los Fundamentos del fútbol. Programa AT-3. Etapa de rendimiento*. Pontevedra: MCSports.
- Tamarit, X. (2007). *¿Qué es la periodización tàctica?* Pontevedra: MCSports.
- Valez, Á. (2011). "Diseño y aplicación de una batería multidimensional de indicadores de rendimiento para evaluar la prestación competitiva en el fútbol de alto nivel". *International Journal of Sport Science*, núm. 23, p. 103-112.
- Velázquez, R. (2001). "El deporte moderno: Consideraciones acerca de su génesis y de la evolución de su significado y funciones sociales". *EF Deportes*, núm. 36, p. 1-22.

11. Annexes

11.1 Fitxes d'observació

Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Posició: Migcampista Dorsal: 21 Partit: J4: Vila-real CF – Reial Societat		 Equip: SD Eibar Jugador: Dani García Posició: Migcampista Dorsal: 14 Partit: J6: SD Eibar – Reial Societat	
Nº total de passades		Nº total de passades	
37		37	
En camp propi	En camp rival	En camp propi	En camp rival
19	18	14	23
Aèries	Per terra	Aèries	Per terra
4	33	6	31
Al peu	A l'espai	Al peu	A l'espai
33	4	31	6
% Possessió de la pilota		% Possessió de la pilota	
36%		56%	

Taula 10. Fitxa d'observació Vila-real CF/SD Eibar – Reial Societat. Font: Elaboració pròpia.

Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Posició: Migcampista Dorsal: 21 Partit: J5: Reial Madrid – Vila-real CF		 Equip: SD Eibar Jugador: Dani García Posició: Migcampista Dorsal: 14 Partit: J7: Reial Madrid – SD Eibar	
Nº total de passades		Nº total de passades	
44		19	
En camp propi	En camp rival	En camp propi	En camp rival
31	13	8	11
Aèries	Per terra	Aèries	Per terra
1	43	3	16
Al peu	A l'espai	Al peu	A l'espai
44	0	16	3
% Possessió de la pilota		% Possessió de la pilota	
40%		38%	

Taula 11. Fitxa d'observació Reial Madrid - Vila-real CF/SD Eibar. Font: Elaboració pròpia.

Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Posició: Migcampista Dorsal: 21 Partit: J7: RCD Espanyol – Vila-real CF				Equip: SD Eibar Jugador: Dani García Posició: Migcampista Dorsal: 14 Partit: J9: RCD Espanyol – SD Eibar			
Nº total de passades				Nº total de passades			
68				20			
En camp propi		En camp rival		En camp propi		En camp rival	
34		34		10		10	
Aèries		Per terra		Aèries		Per terra	
0		68		2		18	
Al peu		A l'espai		Al peu		A l'espai	
66		2		18		2	
% Possessió de la pilota				% Possessió de la pilota			
60%				49%			

Taula 12. Fitxa d'observació RCD Espanyol - Vila-real CF/SD Eibar. Font: Elaboració pròpia.

Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Posició: Migcampista Dorsal: 21 Partit: J15: Vila-real CF – At. de Madrid				Equip: SD Eibar Jugador: Dani García Posició: Migcampista Dorsal: 14 Partit: J17: SD Eibar – At. de Madrid			
Nº total de passades				Nº total de passades			
40				39			
En camp propi		En camp rival		En camp propi		En camp rival	
19		21		19		20	
Aèries		Per terra		Aèries		Per terra	
3		37		3		36	
Al peu		A l'espai		Al peu		A l'espai	
36		4		36		3	
% Possessió de la pilota				% Possessió de la pilota			
55%				54%			

Taula 13. Fitxa d'observació Vila-real CF/SD Eibar – At. Madrid. Font: Elaboració pròpia.

Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Posició: Migcampista Dorsal: 21 Partit: J15: Vila-real CF – At. de Madrid		
Nº total de passades		
40		
En camp propi	En camp rival	
19	21	
Aèries	Per terra	
3	37	
Al peu	A l'espai	
35	5	
% Possessió de la pilota		
55%		

Taula 14. Valoració Interobservador Vila-real CF – At. Madrid. Font: Elaboració pròpia.

Equip: Vila-real CF Jugador: Bruno Soriano Posició: Migcampista Dorsal: 21 Partit: J16: Sporting Gijón – Vila-real CF			Equip: SD Eibar Jugador: Dani García Posició: Migcampista Dorsal: 14 Partit: J18: Sporting Gijón – SD Eibar		
Nº total de passades			Nº total de passades		
52			18		
En camp propi	En camp rival	En camp propi	En camp rival		
22	30	7	11		
Aèries	Per terra	Aèries	Per terra		
2	50	1	17		
Al peu	A l'espai	Al peu	A l'espai		
49	3	17	1		
% Possessió de la pilota			% Possessió de la pilota		
50%			46%		

Taula 15. Fitxa d'observació Sporting Gijón - Vila-real CF/SD Eibar. Font: Elaboració pròpia.